

УДК 378.2.091.113:005.963(477)

DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2026-1-31-11>

Г. О. ШКЛЯЄВА,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогічної освіти та гуманітарних дисциплін,
Комунальний заклад вищої освіти
„Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія”
Полтавської обласної ради (м. Кременчук, Україна)
<https://orcid.org/0000-0002-9187-6301>*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ТА МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто психолого-педагогічні та методичні аспекти підготовки майбутніх педагогів у контексті модернізації вищої освіти. Актуальність проблеми зумовлена необхідністю оновлення змісту, форм і технологій професійної підготовки педагогічних працівників, здатних ефективно діяти в умовах динамічних суспільних змін, цифровізації освіти, зростання вимог до якості педагогічної діяльності та потреби у формуванні індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти. Наголошено, що сучасний педагог має бути не лише носієм фахових знань, а й професійно мобільним, конкурентоспроможним, відкритим до інновацій, здатним до критичного мислення, творчого пошуку, безперервного навчання та продукування нових педагогічних ідей.

Особливу увагу приділено значенню психолого-педагогічної та методичної підготовки як взаємопов'язаних складників професійного становлення майбутнього педагога. Підкреслено, що така підготовка має здійснюватися на засадах комплексного підходу, який поєднує засвоєння теоретичних знань, формування практичних умінь, розвиток педагогічного мислення, професійної рефлексії, комунікативної культури та здатності до творчого розв'язання освітніх завдань. Системотвірним чинником цієї підготовки визначено людину як найвищу суспільну цінність, що зумовлює необхідність студентоцентризму, гуманізації освітнього процесу, поваги до індивідуальності здобувача освіти та орієнтації на його професійний і особистісний розвиток.

У статті акцентовано на можливостях дисциплін вільного вибору у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх педагогів. Зазначено, що їхній широкий змістовий спектр дає змогу враховувати освітні потреби, професійні інтереси й індивідуальні запити здобувачів освіти. Важливого значення набувають посилення творчої та самостійної складової навчання, моделювання педагогічних ситуацій, розроблення власних освітніх проєктів, використання педагогічних інновацій і цифрових технологій, створення навчальних матеріалів та інтерактивних засобів навчання.

Зроблено висновок, що ефективна психолого-педагогічна та методична підготовка майбутніх педагогів потребує поєднання інноваційних методик, інтерактивних форм навчання, цифрових інструментів, командної взаємодії, емоційно позитивного освітнього середовища, атмосфери співпраці й взаємодовіри.

Ключові слова: *методична та психолого-педагогічна підготовка, комплексний підхід, студентоцентризм, дисципліни вільного вибору, індивідуальна освітня траєкторія, монопредметність, інтерактивність, педагогічна інноватика, цифрові технології.*

Постановка проблеми. Суспільство вимагає підготовки фахівців із професійним світоглядом, критичним мисленням і творчим потенціалом, які здатні до безперервного навчання та продукування нових ідей. Вища освіта намагається задовольнити потреби держави у висококваліфікованих, професійних,

конкурентоспроможних, мобільних і затребуваних на ринку праці фахівців, які готові виконувати професійні функції та вирішувати завдання у складних умовах сьогодення.

Сучасний розвиток економіки та технологій вимагає від фахівця з вищою освітою не лише предметні, галузеві знання, але й поінформованість у суміжних сферах, емоційно-психологічна стійкість та володіння соціально-емоційною культурою. Підготовка сучасних фахівців на рівні професійних стандартів вищої освіти передбачає впровадження інноваційних технологій, удосконалення та модернізацію системи якісної підготовки спеціалістів освітньої галузі. Комплексний підхід створення інноваційно-освітнього простору є підґрунтям ефективної діяльності сучасного закладу вищої освіти. У цьому аспекті зазначимо, що якісна професійна підготовка базується на активному впровадженні психолого-педагогічних знань, а також знань, умінь і навичок у галузі управління.

Актуальність нашого дослідження зумовлює розгляд та аналіз наукових джерел, а також методичного досвіду, який ми набули в процесі запровадження в освітній простір Комунального закладу вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія».

Аналіз останніх досліджень дозволив з'ясувати, що системотвірним фактором психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутніх фахівців виступає не освіта та культура, а людина як унікальна та неповторна цінність. Для практичної реалізації особистісно-гуманістичної парадигми освіти необхідно забезпечення суб'єкт-суб'єктних взаємостосунків здобувачів освіти та викладачів закладу вищої освіти. Саме така взаємодія на рівні співпраці, співтворчості та взаєморозуміння виступає підґрунтям якісної професійної підготовки спеціалістів [Бойко, 2015; Зязюн, 2003].

Значну увагу розвитку психолого-педагогічної та методичної складових професійної підготовки фахівців з вищою освітою приділяли І. Зязюн [2003], Л. Лук'янова [Лук'янова та ін., 2023], та інші. На думку вчених, ефективність психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів залежить від змісту освітніх програм, інтеграції практико-орієнтованих методик та активного використання інноваційних технологій. Вивчаючи психолого-педагогічні аспекти інноваційної діяльності в освіті, науковці довели, що ефективність психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів забезпечується інтеграцією теоретичних знань і практичних навичок, що є підґрунтям формуванням емоційного інтелекту, стресостійкості та професійної компетентності педагога [Козак, Гаращенко, & Кочмар, 2020].

І. Зязюн [2003], розглядаючи психологічну складову запровадження педагогічних технологій у процес професійної підготовки педагогічних працівників наголошував, що сучасна парадигма освіти вимагає оновлення змісту освіти, переходу до компетентнісного підходу та створення безпечного освітнього середовища, що підвищує готовність педагогів до професійної діяльності.

У дослідженнях сучасних учених простежуються провідні тенденції методичного та психолого-педагогічного оновлення змісту освіти в контексті трансформацій світового освітнього простору. Професійна та психолого-педагогічна спрямованість змісту в сучасній вищій школі стає ключовим фактором адаптації освітніх модулів до реалій сучасного життя, підвищення професійної компетентності здобувачів освіти, інтеграції педагогічної та дослідницької діяльності, підвищення ролі самоосвіти педагогів [Лук'янова, Вовк, Соломаха, Грищенко, 2023].

Отже, розглядаючи практичну підготовку майбутніх педагогів, дослідники розробляли механізми запровадження методичних, технологічних і психолого-педагогічних інновацій у систему професійної підготовки фахівців педагогічної сфери, а також сформуливали на цій основі Концепцію розвитку педагогічної освіти [Міністерство освіти і науки України, 2018]. Значна кількість сучасних вчених одностайні у розумінні рівня освіченості, який є показником повноправності та рівноправності громадян. Ця думка пов'язана з розвитком науково-технічного прогресу та підвищенням ролі самоосвіти, самоконтролю, дотриманням свідомої життєвої позиції, що виступає ефективним інструментом свідомого ставлення до життя [Kozlitan, Kochmar, Krystopchuk, & Kozak, 2020].

У цьому контексті простежується безпосередній зв'язок якості здобутої освіти та рівня життя, що сприяє розвитку суспільної свідомості, розумінню особистісної ролі та відповідальності за сьогодення та майбутнє.

Формулювання цілей статті. Визначене вище зумовило визначення мети і завдань наукового пошуку – проаналізувати ефективність психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутніх педагогів щодо здійснення ними професійної діяльності у галузі дошкільної освіти.

У дослідженні використано комплекс теоретичних та емпіричних **методів**. До теоретичних належать аналіз психолого-педагогічної й методичної літератури, нормативних документів, змісту навчальних дисциплін, дисциплін вільного вибору та програм практичної підготовки майбутніх педагогів; систематизація й узагальнення досвіду їхньої професійної підготовки в умовах модернізації вищої освіти та воєнного стану в Україні. Емпіричні методи охоплювали вивчення педагогічного досвіду, психолого-педагогічне спостереження, анкетування, інтерв'ю, тестування, опитування й бесіди зі студентами та викладачами. У опитуванні взяли участь 125 студентів педагогічних спеціальностей Комунального закладу вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія». Для опрацювання результатів застосовано методи узагальнення наукових, теоретичних і емпіричних даних, що дало змогу оцінити ефективність психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ґрунтуючись на розумінні того, що сучасний заклад вищої освіти є самовідновлювальною системою, підготовка майбутніх фахівців має забезпечувати кадрові потреби за рахунок підготовки конкурентоспроможних спеціалістів з вищою освітою, які якісно опанували предметно-професійну та науково-педагогічну діяльність [Верховна Рада України, 2023; 2024]. Необхідність підготовки майбутніх педагогів, орієнтованої на формування високого рівня їхньої психолого-педагогічної компетентності, здатності й готовності до проведення наукових досліджень у педагогічній галузі, розуміння динаміки розвитку соціальних груп і колективів, а також управління процесами навчання та виховання підростаючого покоління, не викликає сумніву.

У цьому контексті необхідно зробити акцент на інноваційно-методичній та психолого-педагогічній складових підготовки майбутніх педагогів. Досліджувана проблема є однією з найактуальніших в галузі освіти в аспекті адаптації системи вищої освіти до змістовно-організаційних вимог Європейського співтовариства.

Провідну роль у соціально-економічному розвитку суспільства відіграють фахівці з вищою освітою, які більш поінформовані, соціально-спрямовані за складом свідомості та готові до викликів суспільного життя. Зазначене вище дає підстави стверджувати, що якісна підготовка фахівців посилює соціальне значення вищої освіти в життєдіяльності суспільства та сприяє формуванню важливої ланки взаємодії між особистістю, професійною спільнотою і державою [Міністерство освіти і науки України, 2024].

Унікальні можливості відкриваються перед здобувачами освіти у процесі їхньої професійної підготовки в аспекті вільного вибору дисциплін. Освітні компоненти, які щорічно оновлюються, забезпечують формування індивідуальних освітніх траєкторій, основою яких є компетентнісний підхід як здатність застосовувати психолого-педагогічні знання для розв'язання майбутніх професійних завдань.

З огляду на це зазначимо, що дисципліни вільного вибору здебільшого мають практико-орієнтовану спрямованість та забезпечуються посиленою практичною підготовкою, зокрема, педагогічною практикою, психолого-педагогічними тренінгами, використанням новітніх кейс-методів. Все це сприяє формуванню професійної впевненості та компетентності.

Навчання відбувається за кредитно-модульною системою та державними стандартами вищої освіти, воно побудовано за змішаною формою, яка є досить зручною для підготовки сучасних фахівців. Підвищення ефективності підготовки здобувачів освіти забезпечується через модернізацію освітніх програм, спрямованих на формування готовності майбутніх педагогів до викликів сучасного життя.

Ефективність методичної підготовки майбутніх педагогів зосереджується на якості формування професійних умінь та інтеграції їх у навчально-виховний процес. Якість змісту, застосування новітніх методів і технологій викладання позитивно впливають на ефективність навчання майбутніх педагогів, забезпечуючи підготовку фахівців нового рівня. Інтеграція теоретичного матеріалу та його практичного застосування

підкріплюється рефлексивними практиками, де здобувачі мають можливість свідомо оцінити успішність обраної технології та комунікації.

В умовах воєнного стану особливої актуальності набуває технологічність та інноваційність сучасної освіти, де використання цифрових технологій, інноваційних методик допомагають розвивати стресостійкість, емоційну гнучкість, навички рефлексії та готовності до безперервного професійного розвитку. Пріоритетними формами навчання залишаються лекції, семінари, практичні заняття. Важливого значення набувають інтерактивні заняття з використанням Internet-мережі та елементів дистанційного навчання, відео-конференцій, спільні зі здобувачами освіти університетів-партнерів гостьові лекції, конференції, форуми, вебінари.

Особливого значення набувають моделювання навчально-виховних ситуацій, розробка власних проєктів з використанням педагогічних інновацій, створення навчальних матеріалів. Це обумовлено як інтересами здобувачів освіти так і нагальною необхідністю підготовки сучасних педагогів для роботи в умовах глобальних викликів.

Така побудова освітнього процесу дозволяє реалізовувати принципи студентоцентрованого підходу, вибору індивідуальної освітньої траєкторії, вільного вибору здобувачами освіти темпу та інтенсивності освітньо-комунікативної діяльності в межах інтерактивного, самостійного або дистанційного навчання. Зазначимо, що такий підхід дозволяє викоринити формалізм і поверховість у навчанні, подолати психолого-емоційні бар'єри міжособистісного спілкування.

Професійна компетентність майбутніх педагогів формується в процесі оволодіння сучасними методиками навчання, оцінювання, мотивації та обізнаності в цифровій освіті, що підвищує рівень інформаційної культури в аспекті отримання знання за допомогою використання інноваційних педагогічних технологій [Міністерство освіти і науки України, 2018].

У цьому аспекті зазначимо, що використання цифрових платформ, віртуальних середовищ навчання, інтерактивних інструментів планування та аналізу інформації розвивають дослідницькі компетентності здобувачів, формують критичне мислення та постійно вдосконалюють інструменти пошуку. Це дозволяє реалізовувати цифрові інструменти як інструменти мотивування та професійної саморегуляції на шляху формування у майбутніх педагогів внутрішньої мотивації, рефлексії, самоконтролю та саморегуляції [Kozlitiin, Kochmar, Krystopchuk, & Kozak, 2020].

У Комунальному закладі вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія» проєктування й апробація вибіркових дисциплін орієнтовані на індивідуальні потреби здобувачів. Їх викладання та створення навчально-методичних комплексів поєднуються з використанням мультимедійних інструментів і практичною спрямованістю освітнього процесу.

Цікавим є той факт, що освітня програма надає можливість прослухати модульні курси за вибором здобувачів без обмежень: дисципліни для формування soft-skills та дисципліни спеціальної підготовки. Спектр напрямів дисциплін за вибором є досить широким: «Тайм-менеджмент», «Психологія вирішення конфліктів», «Есенція лідерства», «Книгознавство», «Основи культури мови», «Культура ідентичності засобами мистецтва», «Креативність та уява: базові компетентності сучасності», «Психологія спілкування», «Креативне та критичне мислення», «Технології штучного інтелекту», «Основи педагогічної деонтології», «Інноваційні педагогічні технології», «Соціальне проєктування та фандрайзинг», «Педагогічна риторика», «Ігровий дитячий фітнес», «Імідж сучасного закладу дошкільної освіти», «Інтеграція LEGO-технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти», «Спеціальна корекційна педагогіка».

Отже, тенденції модернізації вищої освіти представлені на дидактичному та методичному рівнях мають потенційні можливості розвитку: академічна мобільність, подвійний диплом, європейська система перезарахування кредитів, нові професійні освітні стандарти, моніторинг якості освіти, оновлення змісту навчання, розробка і впровадження нових навчальних дисциплін із перспективних наукових напрямів прикладних і міжгалузевих, комп'ютеризація навчання та управління, виконання наукових проєктів, побудова навчання на засадах вільної творчої освіти, варіативність і свобода вибору у побудові індивідуальної освітньої траєкторії.

У період з жовтня по грудень 2025 року навчальним відділом Академії було проведено опитування здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 / А2 «Дошкільна освіта» щодо їх особистого ставлення та оцінки ефективності методів і форм викладання навчального контенту. Аналіз отриманих результатів засвідчив високу популярність у здобувачів освіти таких інтерактивних методів професійного навчання як аудіо-візуальний, проблемно-пошуковий, ситуативний, мозковий штурм, робота в команді, ділова (рольова) гра, дискусія із запрошенням фахівців, моделювання педагогічних ситуацій, метод інтерв'ю та консультування.

Шляхом застосування методу рефлексії діяльності під час аналізу результатів проходження виробничої практики та самоаналізу педагогічної діяльності було виявлено недостатній рівень сформованості у здобувачів освіти психолого-педагогічних знань та відсутність вмінь застосовувати набуті знання у практичній діяльності. Саме такий результат показали 67% досліджуваних.

Залучення здобувачів освіти до семінарів з аналізу та обміну досвідом, майстер-класів із застосування інноваційних педагогічних технологій, дослідницькі та інноваційні проекти у сфері педагогіки та психології дозволить, на нашу думку, стимулювати їх інтелектуальну здібність та творчий потенціал, розвивати загальну та професійно-педагогічну культуру.

Отже, активне впровадження інноваційних методів і форм навчання є запорукою якісної підготовки майбутнього фахівця, професійно здатного до застосування педагогічної інноватики у своїй професійній діяльності. Критеріями оцінювання ефективності професійної підготовки доцільно вважати рівень сформованості ключових педагогічних компетентностей: професійних, комунікативних, цифрових, інклюзивних тощо. Саме тому психолого-педагогічна підготовка майбутніх фахівців освітньої галузі має здійснюватися з урахуванням сучасних технологій навчання, розвитку саморефлексії та здатності до педагогічного аналізу.

Враховуючи реальні потреби сучасної освіти, її оновлення та залучення практиків до розроблення освітніх програм, ефективна підготовка майбутніх педагогів спрямована на творчість, самостійність, самореалізацію у професійній та особистісній сфері, де впровадження модульної структури викладання навчальних дисциплін орієнтовано на практичні знання та педагогічну рефлексію.

Висновки. Спираючись на результати наукового пошуку, вважаємо доцільним надати певні методичні рекомендації щодо модернізації процесу професійної та психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів:

– здійснювати поступовий перехід від репродуктивної системи викладання у закладі вищої освіти до застосування індивідуально орієнтованих інтерактивних форм роботи зі здобувачами;

– здійснити відхід від монопредметності у викладанні дисциплін психолого-педагогічного спрямування, а викладати ці дисципліни тематичними блоками з використанням міжпредметних зв'язків, інтегративності;

– удосконалити програми проходження виробничої практики за попередньо затвердженим індивідуальним планом студента-практиканта та за обов'язкової наявності попередньо розробленого та затвердженого педагогом-методистом планом проведення кожного заняття.

Усі розглянуті нами фактори є впливовими та ефективними щодо змін і розвитку системи методичної та психолого-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти педагогічного спрямування.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в удосконаленні психолого-педагогічної, методичної та інформаційної компетентності майбутніх педагогів.

Завірення щодо дотримання етичних норм. Дослідження проведено з дотриманням принципів добровільності, конфіденційності та академічної доброчесності. Опитування здобувачів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 012 / А2 «Дошкільна освіта» здійснювалося в межах внутрішнього моніторингу якості освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія» Полтавської обласної ради. Участь здобувачів в опитуванні була добровільною; респонденти були поінформовані про мету збору даних та їх використання в узагальненому вигляді.

Персональні дані учасників не розголошувалися, а результати аналізувалися без ідентифікації окремих осіб. Отримані матеріали використано виключно з науково-методичною метою для узагальнення особливостей психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутніх педагогів.

Список використаних джерел

Бойко, М. М. (2015). Координаційні функції і компетенції викладачів. У В. П. Андрущенко, Г. О. Нестеренко, Є. О. Ємельяненко та ін. (Ред.), *Управлінські компетенції у професійній діяльності викладача* (с. 184–197). Київ: Аграр Медіа Груп.

Верховна Рада України. (2023). *Про освіту* (Закон України № 2145-VIII від 5 вересня 2017 р., редакція від 10 червня 2023 р.). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Верховна Рада України. (2024). *Про вищу освіту* (Закон України № 1556-VII, редакція від 24 березня 2024 р.). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Зязюн, І. А. (2003). Освітні парадигми в контексті філософських ідей. *Професійна освіта: педагогіка і психологія: українсько-польський журнал*, 5, 213–226.

Козак, Л. В., Гаращенко, Л. В., & Кочмар, Д. А. (2020). Творчість як основа інноваційної діяльності майбутнього педагога. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 69 (2), 169–173. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.69-2.33>

Лук'янова, Л. Б., Вовк, М. П., Соломаха, С. О., & Грищенко, Ю. В. (2023). *Практична підготовка майбутніх педагогів у закладах вищої педагогічної освіти: українські реалії і перспективи: Науково-аналітична доповідь* (Н. Г. Ничкало, Ред.). Київ; Чернівці: Букрек.

Міністерство освіти і науки України. (2018). *Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти* (Наказ № 776 від 16 липня 2018 р.). Відновлено з <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

Міністерство освіти і науки України. (2024). *Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти* (Наказ № 686 від 15 травня 2024 р.). Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1013-24>

Kozlitin, D., Kochmar, D., Krystopchuk, T., & Kozak, L. (2020). Future educators' training for project activities using digital technologies. In *Proceedings of the PhD Symposium at ICT in Education, Research, and Industrial Applications co-located with 16th International Conference "ICT in Education, Research, and Industrial Applications 2020" (ICTERI 2020)* (pp. 31–41). CEUR Workshop Proceedings. Retrieved from <https://ceur-ws.org/Vol-2791/2020200031.pdf>

References

Boiko, M. M. (2015). *Koordinatsiini funktsii i kompetentsii vykladachiv* [Coordination functions and competencies of teachers]. *Upravlinski kompetentsii u profesiinii diialnosti vykladacha* [Managerial Competencies in the Professional Activity of a Teacher]. Kyiv, Ahrar Media Hrup. Publ., pp. 184–197. (In Ukrainian).

Kozak, L., Harashchenko, L., & Kochmar, D. Creativity as the basis of a future teacher's innovative activity. *Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and General Secondary Schools*, 2020, issue 69, part 2, pp. 169–173. doi: 10.32840/1992-5786.2020.69-2.33 (In Ukrainian).

Kozlitin, D., Kochmar, D., Krystopchuk, T., & Kozak, L. (2020). Future educators' training for project activities using digital technologies. *Proceedings of the PhD Symposium at ICT in Education, Research, and Industrial Applications co-located with 16th International Conference "ICT in Education, Research, and Industrial Applications 2020" (ICTERI 2020)* (pp. 31–41). CEUR Workshop Proceedings. Available at: <https://ceur-ws.org/Vol-2791/2020200031.pdf> (Accessed 10 March 2026).

Ministry of Education and Science of Ukraine (2018), "Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine "On Approval of the Concept for the Development of Pedagogical Education", available at: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (Accessed 3 March 2026).

Ministry of Education and Science of Ukraine (2024), "Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine "On Approval of the Regulation on Accreditation of

Educational Programmes under Which Higher Education Students Are Trained”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1013-24> (Accessed 3 March 2026).

Nychkalo, N. H. (Ed.), Lukianova, L. B., Vovk, M. P., Solomakha, S. O., & Hryshchenko, Yu. V. (2023). *Praktychna pidhotovka maibutnikh pedahohiv u zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity: ukrainski realii i perspektyvy: naukovo-analitychna dopovid* [Practical training of future teachers in institutions of higher pedagogical education: Ukrainian realities and prospects: Scientific and analytical report]. Kyiv; Chernivtsi, Bukrek Publ., 80 p. (In Ukrainian).

Verkhovna Rada of Ukraine (2023), “Law of Ukraine “On Education”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Accessed 10 March 2026).

Verkhovna Rada of Ukraine (2024), “Law of Ukraine “On Higher Education”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (Accessed 3 March 2026).

Ziazun, I. A. (2003). *Osvitni paradyhmy v konteksti filozofskykh idei* [Educational paradigms in the context of philosophical ideas]. *Profesiina osvita: pedahohika i psykholohiia: Ukrainsko-polskyi zhurnal* [Professional Education: Pedagogy and Psychology: Ukrainian-Polish Journal], no. 5. pp. 213–226. (In Ukrainian).

PSYCHOLOGICAL, PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS IN THE CONTEXT OF MODERNIZATION OF HIGHER EDUCATION

Halyna Shklyaiieva, Candidate of Sciences in Pedagogy, Associate Professor of the Department of Pedagogy, Psychology and Preschool Education, Communal Institution of Higher Education “Kremenchuk Humanitarian and Technological Academy” of the Poltava Regional Council, Kremenchuk, Ukraine.

E-mail: gal5016@pu.org.ua

<https://orcid.org/0000-0002-9187-6301>

DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2196-2026-1-31-11>

Keywords: *methodological and psycho-pedagogical training, comprehensive approach, student-centeredness, elective courses, individual educational trajectory, mono-subject, interactivity, pedagogical innovation, digital technologies*

The article examines the psychological, pedagogical and methodological aspects of the training of future teachers in the context of the modernization of the higher education system. The author emphasizes the importance of training pedagogical specialists who are highly qualified, professionally mobile, competitive and in demand on the labour market. The emphasis is on training competitive teachers who are ready to perform complex professional functions and tasks, have a modern worldview, critical thinking and creative potential, and are capable of continuous learning and production of new knowledge.

The aim of the article is to analyse the effectiveness of psychological, pedagogical and methodological training of future teachers for their professional activities in the field of preschool education.

The research methods employed in this study are categorized into theoretical and empirical approaches. The theoretical methods included the analysis of psychological, pedagogical, and methodological literature relevant to the research problem, alongside the evaluation of regulatory documents governing professional teacher training in higher education institutions. Furthermore, this approach involved an analysis of the content of both core academic disciplines and elective courses, as well as a comprehensive review of internship and practical training curricula for future educators. Attention was also given to examining, analysing, and generalizing the contemporary experiences of training future teachers under martial law in Ukraine, which ultimately allowed for the systematization of the distinct features of psycho-pedagogical and methodological teacher training within the context of wider higher education modernization.

Complementing these, the empirical methods comprised the study of pedagogical experiences and the direct activities of teachers and students, which served to determine the core content of professional training and identify effective educational forms, methods, and tools that directly enhance training quality. Data collection was systematically conducted through psychological and pedagogical observation, questionnaires, interviews, testing, surveys, and structured conversations with university students and faculty. Finally, statistical and analytical methods were used to process and generalize the resulting theoretical and experimental data, thereby enabling an objective assessment of pedagogical effectiveness and the formulation of evidence-based conclusions.

The article explores the unique possibilities of elective courses, the spectrum of directions of which is quite wide in the context of the formation of an individual educational trajectory. Of particular importance are the strengthening of the creative and independent component of learning, modelling of educational situations, development of own projects using pedagogical innovations, and creation of educational materials. This is due to both the interests of students and the urgent need to train modern teachers to work in the conditions of challenges of social life.

The article considers the urgent issue of the importance of a comprehensive approach to the psychological, pedagogical and methodological training of future teachers, which is determined by the trends in the development of education and the realities of modern life. The author draws attention to the fact that the system-forming factor of the psychological, pedagogical and methodological training of future specialists is the person as the highest social value.

Conclusions. *The author is confident that stimulating innovative methods and forms of learning, creating an emotionally positive team spirit, an atmosphere of cooperation and mutual trust is an effective basis for the psychological and pedagogical training of future teachers.*

We see the prospect of further research in improving the psychological, pedagogical, methodological and informational competence of future teachers.

Дата надходження до редакції / Submitted: 15.03.26

Дата прийняття до публікації / Accepted: 21.04.26

Дата публікації / Published: 15.06.26